

Kurs: Speciallärarens yrkesspecifika kompetenser, specialisering mot utvecklingsstörning, 30hp, AN
Kurskod: UQ2LYU
Institution: Specialpedagogiska institutionen
Beslut: Denna litteraturlista är fastställd av institutionsstyrelsen 2017-06-14 och gäller fr.o.m. termin H17

Obligatorisk litteratur

Delkurs 1: Perspektiv på funktionsnedsättningen utvecklingsstörning, 7,5 hp

Assarson, I. (2009). Bildbar men inte anställningsbar. I T. Barow & D. Östlund (Red.), *Bildning för alla! En pedagogisk utmaning*, (s.17 – 27). Kristianstad: Kristianstad University Press. [Elektronisk resurs]

Assarson, I. (2009). I R. Helldin & B. Sahlin (Red.), *Etik i specialpedagogisk Verksamhet* (s. 97 – 114). Lund: Studentlitteratur.

Berthén, D. (2007). *Förberedelse för särskildhet: Särskolans pedagogiska arbete i ett verksamhetsteoretiskt perspektiv* (s. 5-37). Doktorsavhandling. Karlstad: Karlstads universitet [Elektronisk resurs]

Hehir, T. (2002). Eliminating Ableism in Education. *Harvard Educational Review* 72 (1).

Ineland, J., Molin, M., & Sauer, L. (2013). *Utvecklingsstörning, samhälle och välfärd*. Malmö: Gleerup.

Mineur, T., Bergh, S., & Tideman, M. (2009). Livssituationen för unga vuxna med lindrig utvecklingsstörning. Stockholm: *Handikapp och Habilitering*. (FoU-rapport, 2009:1).

Kamali, M. (2005). Ett europeiskt dilemma. Strukturell/institutionell diskriminering. I P. de los Reyes & M. Kamali (Red.). *Bortom Vi och Dom. Teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering* (s. 29-69). Stockholm: Fritzes. (SOU 2005:41).

Specialpedagogiska institutionen

Litteraturlista
UQ2LYU (2017-06-14)

Llewellyn, G. (2013). Parents with intellectual disability and their children: *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*, 10(2), 82–85.

Lundström, E. (2016). Föräldraskap med särskilda utmaningar - en longitudinell studie om att vara förälder när barnet har en funktionsnedsättning. Working paper serie, 1:2016. Stockholm: Stockholms universitet, Specialpedagogiska institutionen.
<http://www.specped.su.se/publikationer/working-paper/ny-working-paper-serie-i-specialpedagogik-1.283614>

Löfgren-Mårtensson, L. (2008). The invisibility of young homosexual women and men with intellectual disabilities. *Sexuality and Disability* 27:21-26. DOI10.1007/s11195-008-9101-0

Ringsby-Jansson, B., & Olsson, S. (2006). Outside the system: Life patterns of young adults with intellectual disabilities. *Scandinavian Journal of Disability Research*, Vol 8(1), 22-37.

Sonnander, K. (2005). Biological and social aspects of intellectual disability. I A. Gustavsson (Red). *Resistance, reflection and change. Nordic disability research* Lund: Studentlitteratur. s. 193-203

Soenen, S. van Berckelaer-Onnes, I., & E. Scholte, E. (2009). Patterns of intellectual, adaptive and behavioral functioning in individuals with mild mental retardation. *Research in Developmental Disabilities*, 30, 433-444.

Svensson, O., & Tideman, M. (2007). Motvärn, motståndsidetitet och empowerment bland personer med intellektuella funktionshinder. *Socialmedicinsk tidskrift*, 84, s. 193-204.

Wilder, J. (2014). *Kommunikation hos och med barn och ungdomar med flerfunktionsnedsättningar: En systematisk kunskapsöversikt*. Kunskapsöversikt 2014:1. Nationellt kompetenscentrum anhöriga.

Östlund, D. (2009). Om speciallärare med inriktning utvecklingsstörning är svaret – vad är då frågan? I T. Barow & D. Östlund (Red.), *Bildning för alla! En pedagogisk utmaning*, (s. 145-158). Kristianstad: Kristianstad University Press. [Elektronisk resurs]

Litteratur kring utvecklingsstörning, flerfunktionsnedsättningar inklusive neuropsykiatriska funktionsnedsättningar tillkommer enligt anvisningar från kursansvariga. (ca 200 s)

Dessutom tillkommer forskningslitteratur inom fördjupningsområden som väljs i samråd med ansvariga lärare. (ca 100 sid)

Arbetsmaterial delkurs 1

Holtay, L. (2007). Diagnos: lindrig utvecklingsstörning. Hur upplever tonåringar och unga vuxna när de får diagnosen? Stockholm: Stockholms läns landsting. *Handikapp & Habilitering*. (FoU-rapport, 2007:02).

Skolverket (2011). Läroplan för grundsärskolan. Stockholm: Skolverket

Skolverket (2013). Läroplan för gymnasiesärskolan. Stockholm: Skolverket

Delkurs 2: Didaktiska villkor för särskolan som meningsskapande praktik, 15 hp

Abbeduto, L, Warren, S., & Conners, F. (2007). Language development in Down syndrome: from the prelinguistic period to the acquisition of literacy. *Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews, Vol 13*, 247–261.

Andersson, F. (2007). *Att utmana erfarenheter: Kunskapsutveckling i en forskningscirkel* (s. 11-34 och 106-166). Doktorsavhandling. Stockholm: Lärarhögskolan i Stockholm och Stockholms universitet.

Andersson, L. (2002). *Interpersonell kommunikation. En studie av elever med hörselnedsättning i särskolan* (s. 29-70). Doktorsavhandling. Malmö: Lärarutbildningen Malmö Högskola.

Berthén, D. (2007). *Förberedelse för särskildhet: Särskolans pedagogiska arbete i ett verksamhetsteoretiskt perspektiv* (s. 69-184). Doktorsavhandling. Karlstad: Karlstads universitet.

Berthén, D. (2012). Realisera demokratiskt deltagande genom rika skriftspråksmiljöer. IA. Löfdahl & H. Pérez (Red.). *Barn, barndomar, rättigheter och utbildningar: Vänbok till Solveig Hägglund* (s.13-24). (Karlstad University studies, nr. 2012:13). Karlstad: Karlstads universitet.

Bjar, L., & Liberg, C. (Red). (2010). *Barn utvecklar sitt språk*. Lund: Studentlitteratur. (utvalda delar, ca 50 sidor).

Bjørndal, C. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber.

Browder, D., Gibbs, S., Ahlgrim-Delzell, L., Courtade, G. R., Mraz, M., & Flowers, C. (2009). Literacy for Students with Severe Developmental Disabilities: What Should We

Litteraturlista
UQ2LYU (2017-06-14)

Teach and What Should We Hope to Achieve? *Remedial and Special Education*, Vol. 30 (5), 269-282.

Gadd, M., & Parr, J. M. (2016). It's all about Baxter: task orientation in the effective teaching of writing. *Literacy*, Vol 50 (2).

Hejlskov Elvén, B. (2009). *Problemskapande beteende vid utvecklingsmässiga funktionshinder*. Lund: Studentlitteratur.

Holmqvist, M. (2009). Structured flexibility: six case studies of how children with diagnosed autism develop independency in daily living activities. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 11(3), 175-193.

Håkansson, J., & Sundberg, D. (2012). *Utmärkt undervisning: framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Stockholm: Natur & Kultur.

Håkansson, J., & Sundberg, D. (2016). *Utmärkt skolutveckling: Forskning om skolförbättring och måloppfyllelse*. Stockholm: Natur & Kultur.

Johansson, I. (1993). *Läs- och skrivprocessen hos barn med Downs syndrom*. Rapport nr 93:5 och 93:6. Högsolan i Karlstad, Handikapp och språk.

Light, J. (1997). "Let's go star fishing": reflection on the contexts of language learning for children who use aided AAC. *Augmentative and Alternative Communication*.

Matson, I.-L. (2017). *Grus i maskineriet. Några kommunala tjänstemäns, politikers, föräldrars och lärares syn på en skola för alla*". Stockholm: Stockholms universitet. Doktorsavhandling.

McNaughton, D., & Light, J. (2013). The iPad and Mobile Technology Revolution: Benefits and Challenges for Individuals who require Augmentative and Alternative Communication. *AAC: Augmentative & Alternative Communication*, 29(2), 107-116. doi:10.3109/07434618.2013.784930

Porter, J., Ouvry, C., Morgan, M., & Downs, C. (2001). Interpreting the communication of people with profound and multiple learning difficulties. *British Journal of Learning Disabilities* (29), 12–16.

Reichenberg, M., & Lundberg, I. (2011). *Läsförståelse genom strukturerade textsamtal: för elever som behöver särskilt stöd*. Stockholm: Natur och kultur.

Reichenberg, M. (2012). Gränser på gott och ont: Undervisning i särskolan förr och nu. I *Språkets gränser – och verklighetens: Perspektiv på begreppet gräns*. s. 143 – 155.

Thunberg, G. (2011). *AKK – Alternativ och Kompletterande Kommunikation för personer med autism*. Stockholm: Stockholms läns landsting: Autismforum.

Litteraturlista

UQ2LYU (2017-06-14)

von Tetzner, S., & Jensen, M.H. (1999). Interacting with People who have Severe Communication Problems: ethical considerations. *International Journal of Disability, Development and Education*, (46).

Utifrån kursansvarigas anvisningar tillkommer artiklar och litteratur (ca 200 sidor).

Studera väljer dessutom, i relation till sitt verksamhetsområde, avhandlingar och vetenskapliga artiklar samt litteratur som rör didaktiska aspekter av: (1) kommunikation, språk och begreppsutveckling respektive (2) ämne/ämnesområden i samråd med ansvariga lärare (sammanlagt ca 350 sidor).

Arbetsmaterial delkurs 2

Carpenter B., Egerton, J., Brooks, T., Cockbill, C., Fotheringham, J., Bloom, T., Rawson, H., & Thistlethwaite, J. (2015). *Engaging Learners with Complex Learning Difficulties and Disabilities: A resource book for teachers and teaching assistants*. Routledge: London and New York.

Foreman, P. (2009). *Education of students with an intellectual disability, research and practice*. Information Age Publishing.

Heister Trygg, B., & Andersson, I. (2009). *Alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) i teori och praktik*. Södra regionens kommunikationscentrum.

Heister Trygg, B. (2012). *AKK i skolan - en pedagogisk utmaning. Om Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK) i förskola och skola*. Södra regionens kommunikationscentrum.

Hirsh, Å. (2017). *Formativ undervisning. Utveckla klassrumspraktiker med lärandet i fokus*. Stockholm: Natur & Kultur.

Holmqvist, M. (2006). *Lärande i skolan: learning study som skolutvecklingsmodell*. Lund: Studentlitteratur.

Skolinspektionen (2010). *Undervisningen i svenska i grundskolan*. Rapport 2010:9.

Skolverket (2011). *Matematikundervisning i grundskolan. En utvärdering av Matematiksatsningen*. Rapport 368:2011.

Delkurs 3: Bedömning av och för kunskapsutveckling i särskolan, 7,5 hp

Allal, L., & Ducrey Pelgrims, G. (2000). Assessment *of*—or *in*—the zone of proximal development. *Learning and Instruction*, 10(2), 137-152.

Asp-Onsjö, L. (2011). Dokumentation, styrning och kontroll i den svenska skolan. *Educare*, (2), 39-56.

Eliasson, R. (1995). *Forskningsetik och perspektivval*. Lund: Studentlitteratur.

Gadd, M. (2014). *What is critical in the effective teaching of writing? A study of the classroom practice of some Year 5 to 8 teachers in the New Zealand context* (Diss).
<https://researchspace.auckland.ac.nz/handle/2292/23491> Hämtad 15 maj 2017

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81-112.

Hirsh, Å. (2011). A tool for learning? An analysis of targets and strategies in Swedish Individual Education Plans. *Nordic Studies in Education*, 31(01), 14–30.

Lindström, L., Lindberg, V., & Pettersson, A. (2013). *Pedagogisk bedömning: att dokumentera, bedöma och utveckla kunskap* (3. uppl. ed.). Stockholm: Liber.

Schoultz, J., Säljö, R., & Wyndhamn, J. (2001). Heavenly talk: Discourse, artifacts, and children's understanding of elementary astronomy. *Human development*, 44(2-3), 103-118.

Shepard, L. A. (2008). The Role of Assessment in a Learning Culture. *Journal of Education*, 189(1/2), 95-106.

Säljö, R., & Wyndhamn, J. (1990). Problem-solving, academic performance and situated reasoning. A study of joint cognitive activity in the formal setting. *British Journal Of Educational Psychology*, 60(3), 245-254.

Tillkommer litteratur i relation till ämne/ämnnesområde och skolform. (ca 250 s.)

Arbetsmaterial delkurs 3

Gilla Läsa Skriva (2014). *Bedömningsstöd för grundsärskolans årskurs 1-6*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2017). *Obligatoriskt bedömningsstöd för grundsärskolans åk 1 i svenska och svenska som andraspråk samt i matematik*. www.skolverket.se

Runström Nilsson, P. (2012). *Pedagogisk kartläggning: att utreda och dokumentera elevers behov av särskilt stöd*. Malmö: Gleerups.

SFS 2010:800. *Skollagen*. Stockholm: Allmänna Förlaget.

Litteraturlista

UQ2LYU (2017-06-14)

Skolverket (2012). *Skolverkets allmänna råd. Utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen – för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan*. Stockholm: Fritzes kundtjänst.

Skolverket (2014). *Arbete med extra anpassning, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2014). *Stödinsatser i utbildningen – om ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd*. Stockholm: Skolverket.

Samtalsstrimman

Caplan, Gerald. (1970). *The theory and practice of mental health consultation*. New York: Basic Books Inc., Publishers. (s 19–34)

Gjems, L. (1997). *Handledning i professionsgrupper: ett systemteoretiskt perspektiv på handledning*. Lund: Studentlitteratur.

Killén, K. (2008). *Professionell utveckling och handledning: ett yrkesövergripande perspektiv*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Kinge, E. (2015). *Empati: närvaro eller metod*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Utöver detta tillkommer vetenskapliga artiklar.

Referenslitteratur i vetenskapsteori och metod:

Eliasson, A. (2006). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur.

Hellner Gumpert, C., & Larsson Abbad, G. (2009). *Att intervjua barn: med intellektuella och neuropsykiatriska funktionshinder*. Lund: Studentlitteratur.

Kullberg, B. (2004). *Etnografi i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur.

Merriam, S. (1994). *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.